

KREFTFORENINGEN

Kreftforeningens innspill til arbeidet med stortingsmelding om forskningssystemet

Kreftforeningen viser til invitasjonen om å gi innspill til arbeidet med stortingsmeldingen om forskningssystemet. Kreftforeningen er ikke blant de adresserte organisasjonene i innspillsbrevet, men anser oss som en sentral aktør i forskningssystemet. Kreftforeningen er den største private finansøren av forskning i Norge og vi står for finansieringen av en tredjedel av den konkurranseutsatte kreftforskningen i landet. Under følger vårt innspill, organisert etter departementets spørsmål. Vi ser frem til å delta i en bredere innspillsrunde vinteren 2023-2024.

Hva er Forskningsrådets viktigste merverdi i det norske forskningssystemet?

Forskningsrådet er den viktigste delen av det forskningsrettede virkemiddelapparatet. De sitter på stor institusjonell hukommelse og kompetanse, et betydelig nettverk og har fingeren på pulsen på det som rører seg i forsknings-Norge. Det er viktig at de fremover sikres en sterk rolle som rådgivende organ i viktige forskningspolitiske spørsmål.

Hvilke funksjoner er det viktig at Forskningsrådet ivaretar i norsk forskning og innovasjon framover?

Norske kreftforskere henter 1/3 av sine eksterne forskningsmidler fra Forskningsrådet, og er avhengig av disse midlene for å sikre rekruttering av forskere og kunne utføre forskning av høy kvalitet. Det er derfor av stor betydning for norske kreftforskingsmiljøer at Forskningsrådet har tilstrekkelig med ressurser til å tilrettelegge for forutsigbar og stabil konkurranseutsatt finansiering av forskning og forskningsdrevet innovasjon.

Hvordan kan Forskningsrådet best bidra til et forskningssystem som gir grunnlag for økt fart i omstillingsarbeidet i Norge, både i næringslivet og i samfunnet for øvrig?

Skal vi sikre økt omstilling i Norge vil det kreve samarbeid på tvers av sektorene i samfunnet og at verdikjeden sees i sin helhet – fra basalforskning til anvendelse og kommersialisering. Forskningsrådet bør styrke sin rolle om forskningsdrevet innovasjon og etablere et tydeligere tilbud for innovasjonsprosjekter sammen med andre aktører som blant annet Innovasjon Norge.

I det nye veikartet for helsenæringen som er lagt frem fra regjeringen står det at det skal «legges frem en strategi for å øke forskningen i næringslivet». Her er det viktig å

tydeliggjøre Forskningsrådets rolle, og sikre at tilstrekkelig med ressurser kanaliseres inn i denne satsingen.

Hvordan kan Forskningsrådet best påvirke samvirket mellom aktørene i forskningssystemet og resten av samfunnet slik at forskningen bidrar til å møte tverrsektorielle utfordringer? Er det behov for å styrke samspillet?

EUs samfunnsoppdrag på kreft og styrking av nasjonal «hub»

Forskningsrådet har ansvaret for oppfølgingen av og mobiliseringen til Horisont Europa, herunder EUs samfunnsoppdrag for kreft. I tillegg har Helsedirektoratet tilsvarende ansvar for Norges deltakelse i EU-programmet EU4Health som inngår som en del av samfunnsoppdraget. Forskningsrådet deltar i «mission cancer hub» med blant annet Kreftforeningen, Kreftregisteret, Helsedirektoratet og Oslo Cancer Cluster. I tillegg bidrar 10 andre partnere inn i «huben» og samler sentrale aktører i forskningssystemet på kreftområdet. Den nasjonale «huben» er et godt eksempel på at fagmiljøene sammen, og på eget initiativ, møter tverrsektorielle utfordringer rettet mot en samfunnsutfordring som det kreft er.

Driften av «huben» har hittil vært basert på egeninnsats som i økende grad er presset som følge av stor interesse fra fagmiljøene i forbindelse med utlysninger og «hubens» påvirkning av kommende utlysninger i EU, men spesielt organisering av en rekke eksterne arrangementer og interne møter. Manglende ressurser og uklart eierskap er unødvendige barrierer som vil kunne hindre økt samvirke mellom aktørene i forskningssystemet og miljøenes innflytelse i EUs samfunnsoppdrag på kreft. Skal «huben» ha mulighet til å utvide arbeidet og følge det opp mot nasjonale prioriteringer samt møte tverrsektorielle utfordringer vil det være nødvendig med dedikerte driftsmidler. Slike midler vil best nyttes dersom de tilføres Forskningsrådet, som allerede har en sentral rolle i både de europeiske og norske samfunnsoppdragene.

Det vises for øvrig til arbeidet med ny nasjonal kreftstrategi, som skal kobles tett til arbeidet med det europeiske samfunnsoppdraget på kreft. Kreftforeningen er opptatt av at også nasjonale planer og strategier har tverrsektoriell forankring, og de ulike aktørenes ansvar for å gjennomføre strategien bør være forankret i hele regjeringen, og for forskningsrådets del i Kunnskapsdepartementet.

Økt grad av samfinansiering og samarbeid

Forskningsrådets brede portefølje bør i større grad åpne opp for samfinansiering av prosjekter der det er felles interesser blant private aktører som næringsliv og ideelle, men også offentlige forskningsfinansierende organisasjoner som universitets- og

høgskolesektoren og helseforetakene. Økt grad av offentlig-kommersiell og offentlig-ideell finansiering av forskning er ellers et av flere anbefalte tiltak for å øke privat sektors investeringer i forskning og utvikling, ifølge Oslo Economics og NIFU.¹

Hvordan kan Forskningsrådet mest effektivt bidra til å løfte forskningsområder hvor Norge har særlige fortrinn?

Insentivordning for økt privat investering i FoUI gjennom et nytt næringsfond

Regjeringen har som ambisjon at tre prosent av Norges brutto nasjonalprodukt skal gå til forskning og utvikling. Myndighetene står selv for om lag én prosent, og det er en uttalt ambisjon at privat sektor, med næringslivet og øvrige aktører, skal stå for de resterende to prosentene. Det er etablert et eget insentivsystem for næringslivet gjennom SkatteFunn, men et insentivsystem utover dette som tilrettelegger for økt privat finansiering av forskning og innovasjon eksisterer ikke i dag.

Det er anslagsvis 6300 ideelle stiftelser i Norge, hvorav 800 har forskning som sitt formål. Oslo Economics og NIFU¹ har anslått at denne sektoren står for om lag 700 mill. kroner til forskning, utvikling og innovasjon (FoUI) årlig, hvorav Kreftforeningen er den største. Stiftelser, foreninger, privatpersoner og bedrifter kan ha andre mål for sine donasjoner enn det myndighetene har for sine bevilgninger. Imidlertid ligger det et betydelig vekstpotensial i slike private investeringer dersom det utvikles insentivordninger i samarbeid med myndighetene på spesifikke tematiske områder. En slik blanding av offentlige og private (inkludert filantropiske midler) har vist seg å være effektfulle. Et nylig eksempel var blant annet en hasteutlysning på COVID-19-forskning som ble samfinansiert av Kreftforeningen, Trond Mohn Stiftelsen, Utenriksdepartementet og Norges forskningsråd.

Tidligere fantes det en ordning for gaveforsterkning for privatfinansierte forskningsprosjekter, der en kunne søke om et tillegg på 25 prosent fra Norges forskningsråd for private gaver på over tre mill. kroner uavhengig av faglig profil. Oslo Economics og NIFU anbefaler å gjeninnføre ordningen dersom en ønsker å øke filantropisk finansiering av FoU. En slik insentivordning har et visst utløsende potensial for filantropiske gaver, men Kreftforeningen mener vi må rette en slik ordning mot områder der Norge har særlige nasjonale prioriteringer og ikke bare ved gaver over et visst beløp – i tillegg må man i større grad klare å utløse investeringer fra næringslivet. En slik ordning bør innrettes slik at det blir attraktivt for næringslivet

---

¹ [Oslo Economics & NIFU. Privat finansiering av forskning, utvikling og forskningsbasert innovasjon i Norge.](#)

å bidra med mer enn de gjør i dag, som for eksempel gjennom et frivillig næringsfond for FoU, men på helseområdet (jfr. rapporten til Oslo Economics og NIFU). Det ligger et stort potensial for nærings- og industriutvikling i helse, og regjeringen har gjennom veikartet for helsenæringen satt seg som mål å legge til rette for økte private investeringer gjennom en aktiv næringspolitikk.